

สรุปการประชุมเวทีปัญญา สัมมนาเวที ครั้งที่ 1
วันศุกร์ที่ 15 มิถุนายน 2550 เวลา 08.30 - 16.30 น.
ณ ห้องคอนเวนชัน ชั้น 2 อาคารศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กรุงเทพมหานคร

เวทีแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

ส่วนราชการที่ 4 จังหวัดกาฬสินธุ์

โดย นายสม นาสอำนาจ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

นายประพันธ์ พงษ์ประภาพร สำนักงานปกครองจังหวัด

นางนิตยา ธีระทัศน์ศิริพจน์ ผู้แทนประชาชนจังหวัดกาฬสินธุ์

ดำเนินการอภิปรายโดย ดร.ประพนธ์ ผาสุขยัต

จังหวัดกาฬสินธุ์มีลักษณะการทำงานของส่วนราชการต่าง ๆ ในเชิงพื้นที่ ความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมเริ่มจากการที่ประชาชนได้ร่วมมือกับจังหวัดในการต่อต้านยาเสพติด จนทำให้ จ.กาฬสินธุ์ ประกาศว่าตนว่าเป็นจังหวัดปลอดยาเสพติดได้เป็นจังหวัดแรกของประเทศไทย และได้รับรางวัลจังหวัดดีเด่นในการบริการประชาชนด้านการต่อต้านยาเสพติดประจำปี 2545 นับว่าเป็นจุดร่วมที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับจังหวัด ซึ่งต่อมาได้ขยายผลมาถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาคาความยากจน จนได้แผนชุมชนที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในที่สุด

แผนชุมชนของจังหวัดกาฬสินธุ์นับได้ว่าเป็นเครื่องมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างภาคราชการ ภาคท้องถิ่น และภาคประชาสังคม การดำเนินงานเริ่มจากการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างเป็นทางการตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับหมู่บ้าน และร่วมกันกำหนดเป้าหมายการทำงานเป็นจังหวัดอยู่เย็นเป็นสุข ซึ่งมีแนวทางการทำงานเริ่มจากการจัดหลักสูตรในการทำแผนชุมชนอบรมให้แก่แกนนำชุมชน และให้แกนนำชุมชนเหล่านี้ร่วมกันเก็บบันทึกข้อมูลต่างๆ ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นสภาพทั่วไปทางสังคมหรือทางเศรษฐกิจ แล้วนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำแผนแก้ไขปัญหามุมชน เมื่อได้แผนชุมชนที่แกนนำชุมชนร่วมกันคิดขึ้นมาแล้วจึงเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือแผนโดยชาวบ้านในชุมชนนั้นๆ เมื่อชุมชนยอมรับแล้วจึงเข้าสู่กระบวนการบูรณาการแผนที่สำคัญคือ การเจรจาภาคีระดับตำบล ซึ่งจะเป็นการนำเสนอโครงการต่าง ๆ ในแผนชุมชนแก่ทั้ง 3 ภาคส่วนคือ ภาคราชการ ภาคท้องถิ่น และภาคประชาสังคม แล้วดูว่าหน่วยงานใดจะรับโครงการใดไปดำเนินการตามขอบเขตหน้าที่ของตนได้บ้าง โดยมี อบต. เป็นผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดและอำเภอคอยติดตามความสำเร็จของแผน ในส่วนของจังหวัดจะทำการถอดบทเรียนความสำเร็จของชุมชนต่างๆ ในแต่ละอำเภอเพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในจังหวัดต่อไป

ปัจจัยซึ่งนำมาสู่ความสำเร็จในการนำชุมชนเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาคาความยากจนในที่นี้คือบรรยากาศของภาครัฐที่เอื้อให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งศูนย์ประสานงานภาคประชาชนและมีผู้ประสานงานที่ชัดเจน การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างส่วนราชการและ

ประชาชน ซึ่งจะมีการปรึกษาหารือระหว่างกันในลักษณะที่ไม่เป็นทางการอยู่เสมอ รวมถึงการบูรณาการทุนและข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน

ในกรณีของจังหวัดกาฬสินธุ์การทำงานแบบมีส่วนร่วมคือการเสริมจุดแข็ง และปิดจุดอ่อนระหว่างกันในการทำงานของภาครัฐและภาคประชาชน โดยจุดแข็งของรัฐคือ งบประมาณที่ต่อเนื่องและโครงสร้างการสั่งการที่ชัดเจนจะช่วยปิดจุดอ่อนในเรื่องงบประมาณที่ไม่ต่อเนื่องและโครงสร้างที่ไม่ชัดเจนของของภาคประชาชน ในทางตรงกันข้ามจุดแข็งของภาคประชาชนที่มีการทำงานแบบยืดหยุ่น เกาะติดพื้นที่ เข้าใจปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง รวมถึงความมีจิตอาสา จะช่วยปิดจุดอ่อนของภาครัฐที่ติดอยู่ในระเบียบราชการทำให้สามารถทำงานบูรณาการในเชิงพื้นที่ได้ง่ายขึ้นเช่นกัน